

190

jaunu subjektu pagājušajā nedēļā reģistrēts Komercreģistrā un Uzņēmumu reģistrā. Pēc pamatkapitāla lielākais reģistrētais uzņēmums ir SIA KV Nams, kuras pamatkapitāls ir 1 422 000 euro, bet vienīgais īpašnieks – SIA Mego. LETA

APRILĀ BEIGĀS augstākais reģistrētā bezdarba līmenis no visām Latvijas lielākajām pilsētām bija Rēzeknē (attēlā) – 16,8%, kā arī Daugavpilī – 11,9% un Liepājā – 12,1%, savukārt zemākais bezdarba līmenis bija Rīgā – 5,3%, Valmierā – 6,1% un Jūrmalā – 6,8%, vēsta Nodarbinātības valsts agentūra. Kopumā valstī aprīlī bezdarba līmenis bija 8,8%. LETA

sleja

Vajag faktus, nevis emocijas

Daina Ose*

NESEN notikuši vairāki pāsākumi, kur analizēts jautājums par tiesiskās vides kvalitāti Latvijā un kādus signālus tā dod investoriem līdzekļu ieguldīšanai Latvijas tautsaimniecībā. Kā prakse rāda, viens no komponentiem, kas tiek vērtēts investīciju piesaistīšanā, ir ātra un paredzama iespējamo strīdu risināšana ar stabili judikatūru un strīdu dalībnieku godprātīga savu procesuālo tiesību izmantošana.

Pirms dažām nedēļām Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera kopā ar Ārvalstu investoru padomi Latvijā rīkoja diskusiju, kur tiesu vides jautājumi tika analizēti kontekstā ar investīciju piesaistes šķēršļiem. Piekritot izskanējušajai tēzei, ka uzņēmējdarbība ir risks, kas ne vienmēr atmaksas, paša protams, ka tie, kuri veic ieguldījumus, vēlas būt aizsargāti arī tajā brīdī, kad cieš neveiksmes. Arvien biežāk izskan viedoklis, ka investīciju plūsma sarūk, jo ir problēmas ar noteiktu tiesību jomu normu interpretāciju un piemērošanu praksē.

Jāņem vērā, ka Latvijā tiesu vara ir neatkarīga, un nav pieļaujama tiesas spriešanas ierobežošana, iespādošana, ieteikmēšana, tieši vai netieši draudi, citāda prettiesiska iejaūšanās tiesas spriešanā neatkarīgi no tā, kādā nolūkā un ar kādu ieganstu tas tiktū darīts. Tiesa spriedumus pamato ar lietas dalībnieku ienesietajiem pierādījumiem un izteiktajiem argumentiem, nevis hipotēzēm un pieņēmumiem, tādējādi nodrošinot patiesības principa īstenošanu civilprocesā.

Jau notiek civilprocesa pilnveidošana, kur grozījumi paredz savlaicīgu pierādījumu iesniegšanu pirmās instances tiesā, jo apelācijas instances tiesā jauni pierādījumi lietā pieļaujami tikai

spriedumu motīvu daļās.

Lai sakārtotu tiesu vidi, vispirms nepieciešams identificēt problēmas. Jau veikti vairāki tiesu prakses pētījumi par noteiktiem materiālo un procesuālo normu piemērošanas jautājumiem. Taču, lai konstatētu, kā tieši uzlabot tiesas spriedumu kvalitāti, nepieciešams veikt pētījumu saistībā ar spriedumos identificētajām problēmām, kas būtu kopīgas lielākajai daļai spriedumu. Rezultātā savukārt dos gan sabiedrībai, gan uzņēmējiem, gan investoriem pozitīvus signālus par tiesas sistēmas darba uzlabošanos, lai tiesas paaugstinātu savu reputāciju un uzticamību. ●

*Dr.iur., LU docente
Fotogrāfijas autors: Boriss Koļešnikovs

Rubrikā Uzņēmēja sleja ikviens uzņēmējam un uzņēmuma vadītājam ir iespēja paust savu viedokli par notiekošo ekonomikas un finanšu jomā valstī, pastāstīt par aktualitātēm un sasniegumiem pārstāvētajā nozarē un uzņēmumā. Rakstīt:

magda.rieckstina@dienasmediji.lv

Starp tiesībām zināt

Dažāda veida tiesvedības par goda un cienas aizskaršanu

AIZVIEN vairāk tiesās no nāk strīdi, kurās uzņēmēji pieprasī personām un (vai) medijiem atsaukt, uzņēmēju ieskatā, viņu godu un cieņu aizskarošas ziņas, tam visam klāt nereti prasot arī finansiālu kompensāciju par mōrālajām ciešanām.

Paralēli tam pastiprinās arī tendance, ka iedzīvotāji publiski, piemēram, sociālajos tīklīs, pauž savu viedokli – turklāt nereti arī asā formā – par dažādu uzņēmumu piedāvātajām precēm, pakalpojumiem un uzņēmumu darbinieku komunikācijas stilu.

Juristu viedokļi gan jauj secināt – robeža starp vārda brīvību un sabiedrības tiesībām zināt un uzņēmēju ieskatiem par savu godu ir nosacīti definējama.

Tiesāšanās kā dzīvesveids
«Bez šaubām, goda un cieņas aizskaršanas jautājums ir sarežģīts, jo, vērtējot, ir vai nav noticis goda un cieņas aizskārumums, vienmēr jāņem vērā konkrētā situācija, iesaistītās personas un situācijas konteksts. Goda un cieņas aizskārumu kontekstā arī jāatceras, ka šajā gadījumā tiek pretstatītas personas (arī juridiskas personas) tiesības uz goda un cieņas aizsardzību un vārda brīvību, sabiedrības tiesības uz informāciju. Jaujām par juridiskas personas goda un cieņas esamību tiesību zinātnieku domas mēdz dalīties, proti, vai juridiskai personai var būt gods un cieņa, vai pareizāk nebūtu to saukt par reputācijas aizskārumu, tomēr pastāvošā tiesu prakse rāda, ka šie jēdzieni netiek nošķirti un arī juridiskām personām tiek piespriestas kompensācijas par goda un cieņas aizskārumiem,» Dienai norāda zvēriņātu advokātu biroja *Klavinš Ellex* zvērināta advokāte Irena Kostina.

Savukārt advokātu biroja *Sorainen partneris*, zvērināts advokāts Agris Repšs uzskata, ka par goda un cieņas aizskaršanu noteikti var runāt arī juridiskas personas gadījumā. Tā tiek aizsargāta tāpat kā fizisko personu gods un cieņa. Viņš akcentē, ka tas izriet no Latvijai saistošām starptautiskajām konvencijām par cilvēka tiesību aizsardzību, Eiropas Civlēktiesību tiesas prakses apkopojumu pēdējos gados goda un cieņas civiltiesiskā aizsardzība

▲ **PĒDĒJOS** gados tiesvedības, kas saistītas ar goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību, kļūst arī vienās. Viens no pēdējā laika skaļākajiem gadījumiem ietver Latvijas Nacionālās operas un baleta koncertu.

Pārsvarā notiek tiesāšanās ar plāssaziņas līdzekļiem, taču samērā maz prasību atzītas par pamatotām.
Agris Repšs

veida tiesvedības par goda un cieņas aizskaršanu ir plaši izplatīta prakse gan Latvijā, gan citur pasaule. «Šādu lietu ir joti daudz! Tie ir bieži un regulāri gadījumi. Mediji var to apliecināt. Gan Latvijā, gan starptautiski šīs lietas ir joti izplatītas. Saskaņā ar tiesu statistiku un Augstākās tiesas prakses apkopojumu pēdējos gados goda un cieņas civiltiesiskā aizsardzība

kļūst arvien populārāka. Pārsvarā notiek tiesāšanās ar plāssaziņas līdzekļiem, taču samērā maz prasību atzītas par pamatotām,» stāsta advokāts.

Par vārda brīvību

I. Kostina uzsver, ka vispāri-gais regulējums goda un cieņas aizskāruma sakarā ir, pirmkārt, paredzēts Latvijas Republikas Satversmes 95. pantā, kurā noteikts, ka valsts aizsargā cilvēku godu un cieņu, bet, otrkārt, goda un cieņas civiltiesisko aizsardzību regulē Civillikums, kas arī nosaka personas tiesības uz atbilstošu kompensāciju aizskāruma gadījumā. Saskaņā ar šā likuma 2352a. pantu persona tiesas celā var prasīt gan godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu, gan mantisku kompensāciju par aizskārumu. Attiecībā uz presi un citiem masu informācijas līdzekļiem ir arī speciālais regulējums, proti, likuma *Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem* 21. pantā paredzēts, ka fiziskas vai juridiskas personas ir tiesīgas pieprasīt, lai masu in-

formācijas līdzekļi atsauc par tām publicētās (pārraidītās) ziņas, ja tās neatbilst patiesībai. Citos goda un cieņas aizskaršanas gadījumos ir tiesības prasīt atvainošanos, piebilst zvērināta advokāte.

Līdztekus tiesībām uz goda un cieņas aizsardzību pastāv arī tiesības uz vārda brīvību, kas ietvertas Eiropas Civlēktiesību konvencijā, ta-jā skaitā tiesības uz uzskatu brīvību un tiesības saņemt un izplatīt informāciju. Eiropas Civlēktiesību tiesa ir uzsvērusi, ka «vārda brīvība at-tiecināma ne tikai uz «informāciju» vai «idejām», kas tiek uztvertas labvēlīgi vai neitrāli, bet arī uz tām, kas apvaino, šokē vai uztrauc valsti vai kādu sabiedrības daļu. Tādas prasības izvirza plurālisms, tolerance un iecietība, bez kuriem nav iedomājama demokrātiska sabiedrība». Saskaņā ar Satversmes 100. pants garantē tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. No minētajām tiesībām izriet arī visas sabiedrības tiesības uz informāciju par sabiedrībai

